

A Módszertani Gyermekjóléti Szakemberek Országos Egyesülete észlelő-és jelzőrendszerrel
foglalkozó munkacsoportjának javaslata

a szociális és gyermekjóléti alapellátás végrehajtási rendeletének megalkotásához

2015. augusztus 3.

A munkacsoport résztvevői:

Borbély Péter
dr. Kopácsy Judit
Gál Antal
Gur Péter Attila
László Gyöngyi
Sidlovics Ferenc
Tolácziné Varga Zsuzsa
Papp Krisztina

Bevezetés

A Módszertani Gyermekjóléti Szakemberek Országos Egyesülete a veszélyeztetettséget észlelő- és jelzőrendszer hatékonyságának növelése érdekében történő jogszabályi, valamint szakmai javaslatait az alábbiakban fogalmazza meg. Véleményünk szerint azonban bevezetésként fontos a következő dilemmákról, nehézségekről, tapasztalatokról beszélnünk:

2016. január 1. naptól a családsegítés és a gyermekjóléti szolgáltatás egy szakmai, szervezeti keretben, integráltan, egyrészt a települési szinten, mint család- és gyermekjóléti szolgáltatás, másrészt a járási szinten, mint család- és gyermekjóléti központ kerül kialakításra. Mindkét ellátási forma kötelező feladata az észlelő- és jelzőrendszer működtetése az adott településen (szervezés, koordinálás, együttműködés). A településeken működő humán szervezetek, intézmények, személyek közös felelőssége, vállalt társadalmi feladata az ott élők szociális, mentális biztonságának megteremtése, fenntartása. Véleményünk szerint a településen élők, különösen a gyermekek veszélyeztettségének megelőzése, valamint megszüntetése érdekében végzett tevékenység középpontjában az észlelő- és jelzőrendszer hatékony működése áll.

Ezért **fontosnak tartjuk, hogy a család- és gyermekjóléti szolgáltatást nyújtók szakmai feladatairól szóló rendeletben egy külön fejezet/cím tárgyalja az észlelő- és jelzőrendszer feladatát, ahol az észlelésen és jelzésen kívül a folyamatos EGYÜTTMŰKÖDÉS - és annak tartalma - is hangsúlyosan jelenik meg.** Eddig ez a tevékenység a gyermekjóléti szolgáltatás cím alatt szerepelt, ami a tagok értelmezésében félreértésre adott lehetőséget, ugyanis gyakran nem vették komolyan, illetve nem vették magukra nézve kötelezőnek az észlelő- és jelzőrendszerben való közreműködésüket. Sok esetben nem jeleztek, vagy nem írásban jeleztek, illetve a szóbeli és az írásbeli jelzés nem egyezett meg. Az esetkonferencián kötött megállapodást nem vették komolyan, nem a szerint cselekedtek, a kért javaslatot, tájékoztatót, pedagógiai/szakmai véleményt nem küldték meg, vagy nem időben küldték; valamint „csak” a jelzésben éreztek/éreznek némi felelősséget, azonban a feladatellátásban, a segítő tevékenységben, a probléma megoldásában/a veszélyeztetettség megszüntetésében nem.

Véleményünk szerint a településen hatékonyan működő észlelő- és jelzőrendszer az „alfája és omegája” a település szociális alapszolgáltatásának, a gyermekek jól-létének. Itt kell azt is megemlíteni, hogy ezen tevékenység legalább kettős célt szolgál, egyrészt az adott eset kapcsán történő intervenciót, másrészt pedig a településen élők jól-létének érdekében végzett esetmenedzselő - koordináló, szervező, együttműködő, támogató, fejlesztő - tevékenységet. E célok megvalósulását erősen hátráltatja, hogy egyes szakmai fogalmak tartalmát nem egyformán értelmezik a terület szereplői.

Ezért elsőként definiáltuk az észlelő- és jelzőrendszer működése során használt fogalmakat, amelyeket javasunk jogszabályi szinten - 15/1998. (IV.30.) NM és az 1/2000. (I.7.) SzCsM rendeletek - is beemelni a szakmai fogalomhasználatba.

Esetmegbeszélés, esetkonferencia, szakmaközi megbeszélés - definíciók

A család- és gyermekjóléti szolgáltatás feladatellátása során végzett, több szakembert is bevonó csoportos munkaformák különösen az esetmegbeszélés, esetkonferencia és a szakmaközi megbeszélés. A területen e fogalmak tartalmak tartalmi meghatározásaiban, alkalmazásuk céljában nincs egységesen elfogadott gyakorlat, eltérő alkalmazások vannak jelen.

Szükségesnek ítéljük, hogy ezen alapfogalmak alatt minden szakember ugyanazt értse, ugyanúgy alkalmazza, ezért a definíciók jogszabályi szintű meghatározását javasoljuk.

Munkacsoportunk jelen anyagban elkészítette e definíciókat, azonban a MOGYESZ egészében nem sikerült még ezek véglegesítésében konszenzusra jutni, egyeztetése folyamatban van, így e szakaszba beilleszteni még nem tudjuk.

A szakmai anyag, javaslat, a továbbiakban tárgyalja, illetve bemutatja az észlelő és jelzőrendszer tagjainak az általunk használt/javasolt bontását, valamint a tagokhoz delegált feladatok felsorolását, illetve bemutatását.

Ezután a következő fejezetekben bemutatjuk a család- és gyermekjóléti szolgálat, majd a család- és gyermekjóléti központ feladatait, felelősségét az észlelő- és jelzőrendszer hatékony működése, működtetése tekintetében.

Végül pedig az általunk továbbgondolásra és az ágazatok közötti együttműködés, közös gondolkodáskialakításához kapcsolódó tapasztalatainkat és javaslatainkat ismertetjük.

1. A jelzőrendszeri tagok csoportosításához kapcsolódó javaslat

Probléma:

Bár a Gyvt. 17.§-a meglehetősen egyértelműen fogalmaz az észlelő- és jelzőrendszer tagjait, illetve azok gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatait illetően, mégis a napi gyakorlatban több probléma mutatkozik, melyek a szabályozás pontosításával mérsékelhetők, kiküszöbölhetők. Ilyen problémák pl.:

- Az észlelő-és jelzőrendszeri tagok nem minden esetben vannak tisztában azzal, hogy ők jelzőrendszeri tagnak minősülnek-e. Különösen igaz ez abban az esetben, amikor az illetékes

gyermekjóléti szolgálat más településen van, mint a gyermek és a vele kapcsolatban álló jelzőrendszeri tag (kollégium, CSÁO stb.).

- A nem önkormányzati fenntartó által működtetett szolgáltatók nem minden esetben tartják magukra nézve kötelező érvényűnek a 17. § rendelkezéseit.
- Az észlelő- és jelzőrendszeri tagok egy részére napi szintű feladatok hárulnak a gyermekvédelmi munkában való együttműködésük során (védőnő, pedagógus stb.), míg más szolgáltatókra leginkább a jelzési kötelezettség az érvényes, a gondozási folyamatba történő bekapcsolódásuk kevésbé jellemző. A jogszabály ennek ellenére a jelzőrendszeri tagok feladatait együttesen határozza meg, mely bizonytalanságot eredményez.
- A gyermekjóléti észlelő- és jelzőrendszer megnevezés azt sugallja, mintha a tagok feladata csak a jelzési kötelezettség lenne.

Javaslat:

Javasolt módosított szabályozás: A Gyvt. 17. § (1)-ben felsorolt észlelő-és jelzőrendszeri szereplők feladatellátásában, a kapcsolatfelvétel és az együttműködés intenzitására vonatkozóan javasolt végrehajtási rendeletben szabályozni a résztvevők szerepét.

1. Az észlelő-és jelzőrendszer tagjait a feladatellátás alapján célszerű lenne két csoportba osztani:
 - a) **Közvetlen észlelő-és jelzőrendszeri tagok:** akik a napi tevékenységük során közvetlenül állnak kapcsolatban a családokkal, gyermekekkel.
 - b) **Közvetett észlelő-és jelzőrendszeri tagok:** azok a szakemberek, szervezetek, akiket napi tevékenységük nem feltétlen a családokhoz, gyermekekhez köt, azonban azokra, illetve a gyermeket nevelő családokra hatással vannak.

A szabályozás későbbi szakaszaiban e két csoportra külön-külön meghatározható a kötelezően ellátandó tevékenységek köre.

2. Az észlelő- és jelzőrendszeri tagok felsorolását és szükségyszerű kiegészítését javasolt már az 1. pont szerinti csoportosításban kialakítani, melyhez az alábbi ajánlást tesszük:

a. **Közvetlen észlelő-és jelzőrendszeri tagok:**

- egészségügyi alap-és szakellátást nyújtók,
- személyes gondoskodást nyújtó szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatók,
- köznevelési intézmények,
- pártfogó felügyelői szolgálat,
- rendőrség,

b. **Közvetett észlelő- és jelzőrendszeri tagok:**

- ügyészség,
- bíróság,
- áldozatsegítés és a kárenyhítés feladatait ellátó szervezetek,
- Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal, menekülteket befogadó állomás, a menekültek átmeneti szállása,

- egyesületek (különösen a sport és szabadidős egyesületek), az alapítványok, az egyházi és jogi személyek,
- önkormányzatok szociális, lakhatási ügyeivel foglalkozó szakemberei, csoportjai,
- Kormányhivatalok Gyámügyi , a Foglalkoztatási és Népegészségügyi és további, a családok/gyermekes ügyeivel foglalkozó Szakigazgatási Szervei,
- közüzemi szolgáltatók,
- az ellátott- és a gyermekjogi képviselő.

Az észlelő-és jelzőrendszeri működés hatékonyságának a növelése érdekében a végrehajtási rendelet bővítését javasoljuk egy új fejezet/cím beemelésével:

Az észlelő-és jelzőrendszer működtetésének indoka és célja a családok segítése érdekében veszélyeztetettséget és krízishelyzetet észlelő jelzőrendszer¹ és a gyermekjóléti szolgáltatást nyújtó feladatellátása során a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése céljából történő együttműködés, közös feladatvállalás a jogszabályban felsorolt szakemberek között.

Az észlelő- és jelzőrendszer működésének minősége meghatározza a településen élő családok, gyermekek helyzetét, így indokolt, hogy önálló fejezetben/címben kerüljön szabályozásra és az alábbi fejezet ugyan ezzel a tartalommal kerüljön megjelenítésre minden érintett ágazati jogszabályban.

Ebbe az új fejezet/címbe javasoljuk meghatározni az észlelő-és jelzőrendszer működésének teljes szabályozását a Szt. 64.§ (2) és a Gyvt 17.§-ban meghatározott észlelő-és jelzőrendszeri tagok számára.

A hatályos jogszabályok tartalmát megtartva, az alábbi feladatokkal történő kiegészítést javasoljuk:

Az észlelő-és jelzőrendszer feladata

Az észlelő-és jelzőrendszer működésének hatékonysága nem kizárólagosan a család- és gyermekjóléti szolgálatok, valamint a család- és gyermekjóléti központok felelőssége kell legyen, az együttműködésben minden tagnak maximálisan, jogszabályi előírásokat betartva, legjobb tudása szerint részt kell vennie. Ennek keretében a tagok feladatai:

- a) Az alaptevékenységének ellátása során köteles figyelemmel kísérni a családok, gyermek helyzetét és jól-létét befolyásoló körülmények alakulását. Amennyiben e körülményekben a család/gyermek számára hátrányos változásokat észlel, úgy felelős magatartással, szakterületének szakmai módszereit használva (pedagógiai, tanácsadás stb.) szükséges beavatkozni, és saját kompetenciáin belül mindent megtennie a problémák megszüntetése, súlyosbodásának megelőzése érdekében.
- b) Amennyiben az észlelő- és jelzőrendszeri tag saját kompetenciáin belüli beavatkozásával a gyermek problémája nem megoldható, és/vagy felmerül a gyermek veszélyeztetettsége, úgy köteles írásban jelzéssel élni a család- és gyermekjóléti szolgáltatást nyújtónál.
A krízis esetén szóban tett, majd írásban megküldött jelzésének tartalmában meg kell egyezni .

¹ 1993. évi III. tv. a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról 64.§(2)

Az észlelő- és jelzőrendszeri tagnak a jelzését úgy kell megírnia, hogy abból kiderüljön a veszélyeztetettség oka.

A jelzésnek tartalmaznia kell:

- az érintett család/ gyermek(ek) legfontosabb adatait (név, születési idő, hely, anyja neve,, állandó lakóhely, tényleges tartózkodási hely, család/szülő elérhetőségét (telefonszám), TAJ szám),
- a jelzést tevő intézmény megnevezését, címét, a jelzést tevő személy nevét, titulusát és elérhetőségét,
- a probléma rövid leírását, a jelzést tevő által a gyermek/család életében, életkörülményeiben észlelt veszélyeztető okok részletezését, megjelenésének időpontját, időtartamát, az előfordulásának gyakoriságát,
- a jelzést tevő személy vagy intézmény az általa feltárt veszélyeztető okok megszüntetése érdekében eddig megtett intézkedéseit, a veszélyeztetettség megszüntetése érdekében megteendő esetleges javaslatait.

Amennyiben a gyermek érdekében azonnali intézkedés szükséges, a hatósági intézkedésre történő javaslattétel mellett, haladéktalanul meg kell küldenie a család-és gyermekjóléti szolgáltató számára is a jelzést, mely lényegre törő, problémára fókuszált legyen.

- c) Részt vesz a szociális diagnózis felállításában, elkészítésében.
- d) A probléma megoldása kapcsán részt vesz az esetkonferencián/esetkonferenciákon, esetmegbeszélésen/esetmegbeszéléseken, a gondozási folyamat tervezésében, megvalósításában és értékelésében. Saját tevékenysége során a gondozási-nevelési tervben közösen meghatározott feladatok szerint jár el, és kérésre beszámolási kötelezettséggel, amiért felelősséggel tartozik.
- Az észlelő-és jelzőrendszeri feladatellátása során részt vesz a szakmaközi megbeszéléseken, esetmegbeszélésen, az éves települési tanácskozáson, és adott eset kapcsán, a gondozási-nevelési terv megvalósítása során folyamatosan együttműködik az abban szerepet vállaló szakemberekkel.
- e) Saját tevékenysége során a gondozási-nevelési tervben közösen meghatározott feladatok szerint jár el, és kérésre tájékoztatást nyújt, amiért felelősséggel tartozik.
- f) Az éves települési tanácskozást megelőzően írásban beszámolót készít. A beszámoló tartalmazza annak készítője által a szakterületén belül tapasztalt, a lakosságot, családokat érintő, különös figyelemmel a gyermekeket veszélyeztető problémákat. Továbbá az év során végzett szociális és gyermekvédelmi tevékenységét és értékelését, a hatékonyabb védelemre tett javaslatait.

Települési észlelő-és jelzőrendszeri tanácskozás

Az adott település, vagy térség család- és gyermekjóléti szolgáltatót nyújtó feladatellátója minden év március 31-ig megszervezi a tanácskozást, amelyen az észlelő- és jelzőrendszer tagjainak írásos tájékoztatóit figyelembe véve átfogóan értékeli az észlelő- és jelzőrendszer éves működését,

áttekintik a település szociális és gyermekjóléti alapellátásának valamennyi formáját, illetve más ágazatok gyermekekre, családokra irányuló szolgáltatásait, és szükség szerint javaslatot tesznek működésük javítására.

A tanácskozás célja:

Az adott településen család- és gyermekjóléti, ill. gyermekvédelmi feladatot ellátó, valamint az észlelő- és jelzőrendszert alkotószakemberek, saját tevékenységüket bemutatva segítsék a település szociális és gyermekvédelmi rendszerének egységes áttekintését. Értékeljék éves munkájukat, számoljanak be arról, hogy milyen feladatokat oldottak meg és azok mennyiben voltak eredményesek, illetve tárják fel, hogy mi segítette, mi nehezítette vagy akadályozta munkájukat. Egymás értékelését meghallgatva közös stratégiát dolgozzanak ki a feladatok színvonalasabb ellátása érdekében.

Javasoljuk, hogy a Gyvt. végrehajtási rendeletében megfogalmazottakon túl, az érintett személyek az észlelő- és jelzőrendszerben való közreműködésének szükségességére, és e vonatkozású feladatai, **a társágazatok jogszabályaiban is kerüljenek egyértelműen megfogalmazásra az alábbiak szerint:**

Minden szakember, aki az adott ágazatban gyermekeknek, gyermekes családoknak szolgáltatásokat nyújt, a 15/1998. (IV.30.) NM rendeletben részletezettek figyelembevételével, az alaptevékenységei keretében köteles:

1. figyelemmel kísérni a gyermek, család helyzetét, és felmerülő probléma esetén saját kompetenciáin belül beavatkozni, a helyzet megoldása, súlyosbodásának megelőzése érdekében;
2. szükség esetén írásban jelzéssel élni a család- és gyermekjóléti szolgáltatást nyújtónál, súlyos esetben hatósági intézkedést kezdeményezni;
3. részt venni a család- és gyermekjóléti szolgáltatást nyújtó által koordinált segítő tevékenységben, melynek keretében meghívásra jelenlétével és aktív közreműködésével segíti az esetmegbeszélés, esetkonferencia hatékonyságát, továbbá saját szakterületének alapfeladataihoz kapcsolódóan elvégzi a gyermek/család nevelési – gondozási tervében számára meghatározott/vállalt feladatokat;
4. személyes közreműködésével, vagy jogszabályban meghatározott szakmai képviselőn keresztül hozzájárulni a települési éves gyermekvédelmi tanácskozás hatékonyságához.

2. A család- és gyermekjóléti szolgáltató feladatai az észlelő és jelzőrendszer működtetése során

„A családok segítése érdekében veszélyeztetettséget és krízishelyzetet észlelő jelzőrendszer működik. A jegyző, a járási hivatal, továbbá a szociális, egészségügyi szolgáltató, intézmény, valamint a gyermekjóléti szolgálat, a pártfogói felügyelői és a jogi segítségnyújtói szolgálat jelzi, az egyesületek, az alapítványok, a vallási közösségek és a magánszemélyek jelezhetik a családsegítést nyújtó szolgáltatónak, intézménynek, ha segítségre szoruló családról, személyről szereznek tudomást.” Szocvtv. 64. §(2)

„A gyermekjóléti szolgáltatás feladata a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében

a) a veszélyeztetettséget észlelő és jelző rendszer működtetése, a nem állami szervek, valamint magánszemélyek részvételének elősegítése a megelőző rendszerben,

b) a veszélyeztetettséget előidéző okok feltárása és ezek megoldására javaslat készítése,

c) az a) pontban, valamint a 17. § (1) bekezdésében meghatározott személyekkel és intézményekkel való együttműködés megszervezése, tevékenységük összehangolása” (Gyvt. 39.§(3))

A végrehajtási rendeletben a fenti szakaszok részletező szabályozásába kerüljön beemelésre az alábbi rendelkezés is:

A család- és gyermekjóléti szolgáltatást nyújtó személy/vezető felelős az intézmény/szolgáltatás kapcsolati rendszerének kialakításáért, működtetéséért, koordinálásáért.

Feladata, hogy az intézmény/szolgáltatás működésének célját, hitvallását megismertesse, elfogadtassa és közvetítse az észlelő- és jelzőrendszer intézményeinek vezetői felé, ezzel biztosítva a szervezett, tudatos kapcsolattartást a településen élők jól-létének érdekében és a napi együttműködést egy-egy eset megoldásában.

A, megelőző tevékenység és az együttműködés elősegítése céljából kiemelt feladatai vannak, mely során elősegíti, szervezi az észlelő-és jelzőrendszer tagjaival, intézményekkel, szolgáltatókkal közösen megvalósított prevenciók, szabadidős programokat.

A vezető feladata az észlelő-és jelzőrendszer működtetése során:

- az észlelő-és jelzőrendszer tagjai számára közös munkaértekezletek, szakmaközi megbeszélések szervezése a résztvevők feladatainak, jogkörének, szakmai lehetőségeinek – kompetenciáinak tisztázására, vagy a megoldandó probléma/ák definiálására,
- konzultáció kezdeményezése, biztosítása, mely létrejöhet általános feladatkört érintő egy-egy szakterület képviselőjével, vagy aktuális kérdés, probléma, elakadás tisztázására,
- éves települési tanácskozás szervezése, lebonyolítása, a 2. pontban meghatározottak szerint melyet az észlelő-és jelzőrendszeri tagok, szakterületek képviselőinek éves szociális és gyermekvédelmi írásos beszámolóinak megkérése, összegzése előz meg annak érdekében, hogy közös álláspontot, javaslatokat, közös stratégiát tudjanak a települési szociális és gyermekvédelmi rendszer tagjai kialakítani, amit a jelzőrendszeri intézkedési tervben fogalmazznak meg,
- feladata a családgondozó/esetmenedzser szakmai támogatása, munkájuk szervezése és irányítása az észlelő-és jelzőrendszerrel folytatott együttműködés terén.

A családgondozó/esetmenedzser feladata az észlelő-és jelzőrendszer működtetése során:

A családgondozók/esetmenedzserek felelőssége az eset menedzselése, vezetése során a résztvevő szakemberek együttműködésének aktivizálása a család, különösen a gyermekek

veszélyeztetettségének megelőzése, mérséklése és megszüntetése érdekében.

Feladata, hogy az esetfeltárás során meghatározza a probléma megoldásába bevonható szakemberek körét, velük intenzív munkakapcsolatot alakítson ki és koordinálja munkájukat az esetvezetés során.

Az eset jelzését követően, visszajelzést ad a jelzést küldő számára. Ez egyrészt erősíti a jelzőrendszer működését, másrészt elősegíti a tartalmi kommunikációáramlást. A visszajelzésnek is írásban kell történnie, konkrétan a jelzett probléma megoldására tett intézkedések rövid bemutatásával. Javasolt, hogy krízis esetben 1 munkanap, más esetben legfeljebb 15 munkanap határidővel történjen meg a visszajelzés, függetlenül attól, hogy történt-e érdemi beavatkozás vagy nem. Amennyiben még nem történt érdemi beavatkozás, akkor azt tartalmazza a tájékoztató, hogy a család- és gyermekjóléti szolgáltatást nyújtó szolgáltatónak volt-e korábban kapcsolata a gyermekkel, családdal, illetve, hogy a kapcsolatfelvétel megtörtént, vagy folyamatban van. Ennek elmaradása jelentősen gyengíti a jelzési hajlandóságot, valamint a jelzést tevőnek joga van látni, tudni, hogy a gyermek megsegítése elindult-e.

A családgondozó/esetmenedzser különös feladatai:

- a segítségül bevonandó szakember/ek megkeresése – telefonon, levélben, személyesen – a probléma ismertetése, a közös munkára való felkérésük céljából,
- bevonja a szociális diagnózis elkészítésébe az észlelő-és jelzőrendszer érintett tagjait,
- egyéni konzultáció – személyesen – a feladat megfogalmazására, értelmezésére,
- esetmegbeszélés szervezése – a szakemberek kompetenciáinak tisztázására az adott probléma megoldásában,
- esetkonferencia szervezése – a családdal közösen megállapítható célok, lépések megfogalmazására, a résztvevő szakemberek feladatvállalásának meghatározására, a gondozási terv kidolgozására.
- az intézmény/szolgáltatás vezetője számára tájékoztatást nyújt a helyi észlelő-és jelzőrendszer működése során szerzett tapasztalatairól.

Egyéni konzultáció, esetmegbeszélés és esetkonferencia az esetvezetése során többször is alkalmazható és alkalmazandó eszköz az elért eredmények értékelése és a további feladatok meghatározása okán.

3. A család- és gyermekjóléti központ feladata az észlelő- és jelzőrendszer működtetése során:

Saját településén a korábbiakban (család- és gyermekjóléti szolgálatok feladata...) megfogalmazottak szerint látja el az észlelő- és jelzőrendszer működtetéséhez kapcsolódó feladatait.

Ezen túl, járási szinten feladata a **Gyvt. 40A.§ (2) c. pontjában meghatározott szakmai támogatás keretében a járáshoz tartozó településeken működő észlelő-és jelzőrendszer feladatellátását, koordinációját segíteni.** Ennek keretében:

- a járásban működő család- és gyermekjóléti szolgáltatást nyújtók szakmai segítése, támogatása az észlelő-és jelzőrendszer hatékony működtetésében,

- a család- és gyermekjóléti központ szükség esetén segítséget nyújt a települési észlelő- és jelzőrendszer működésének értékeléséhez, a hiányosságok feltárásához, a helyi jelzőrendszeri intézkedési terv elkészítéséhez,
- a család- és gyermekjóléti központ munkatársa a család- és gyermekjóléti szolgálat kezdeményezése, meghívása alapján részt vehet a településen szervezett települési tanácskozáson, szakmaközi megbeszélésen, esetmegbeszélésen, esetkonferencián,
- részt vesz a hatósági intézkedésre történő javaslattételt megelőző esetmegbeszélésen, esetkonferencián,
- tájékoztatást nyújt az észlelő- és jelzőrendszeri tagok részére a továbbképzési, kompetenciafejlesztési céllal szervezett programokról,
- esetkonzultációt biztosít a járás területén működő család-és gyermekjóléti szolgálatok szakemberei és az észlelő-és jelzőrendszer tagjai számára,
- a megyei észlelő- és jelzőrendszeri koordinátorral való folyamatos kapcsolattartás, szakmai konzultáció, a járásban szerzett tapasztalatok közvetítése.

4. Megyei észlelő- és jelzőrendszeri koordinátor feladata:

A feladatot a Kormányhivatal Gyámügyi és Igazságügyi Főosztályának főállású munkatársa - a megyei észlelő-és jelzőrendszeri koordinátor - látja el, akinek feladatai:

- a megyében működő járási család- és gyermekjóléti központok, valamint a települési család- és gyermekjóléti szolgáltatást nyújtók által működtetett észlelő-és jelzőrendszeri tevékenység figyelemmel kísérése, a működés támogatása, rendszerszintű koordinálása,
- személyes kapcsolattartás, konzultáció a család- és gyermekjóléti központban dolgozó, a járásban a szakmai támogatást biztosító szakemberrel/szakemberekkel,
- a megyében működő központok és szolgálatok által elkészített intézkedési tervek összegyűjtése, összegzése, értékelése, megállapítások, javaslatok megfogalmazása,
- a megyében működő központok és szolgáltatók észlelő- és jelzőrendszeri munkájának ellenőrzése, javaslattétel a hatékonyság fokozására, statisztikák készítése,
- személyes részvétel az éves települési tanácskozásokon, az észlelő- és jelzőrendszeri tevékenység értékelése, javaslattétel,
- az ellenőrzések, szakmai tapasztalatok megfogalmazása, összegzése, bejelentések kivizsgálása
- indokolt esetben feladata a fegyelmi eljárás megindítása, igazgatási bírság kiszabásának kezdeményezése azzal az érintett jelzőrendszeri taggal szemben, aki nem tett/tesz eleget a jogszabályban előírt kötelezettségének (jelzés elmulasztása, indokolatlan távolmaradás pl. esetmegbeszélésről/esetkonferenciáról, a gondozási-nevelési tervben számára meghatározott feladatok nem megfelelő ellátása stb.) és ezáltal veszélyezteti a gondozási tevékenység eredményességét.

Továbbgondolásra és a szakmaközi együttműködéshez kapcsolódó javaslatunk

Véleményünk szerint a hatékony észlelő- és jelzőrendszeri működéshez hozzátartozik a közös szakmai nyelv használata. Ennek érdekében szükséges lenne egy egységes továbbképzést kidolgozni a az észlelő- és jelzőrendszeri tagok számára, ahol az ágazatok szakembereinek a képviselő – az észlelő- és jelzőrendszer tagjai – konkrét esetek feldolgozásával fogalmaznák meg a saját településükre, saját együttműködésükre vonatkozó alapvetéseket, megállapodásokat. A közös esetfeldolgozás elősegíti a személyes kapcsolatok kiépítését és a hatékony kommunikációt. Javasoljuk, hogy a különböző ágazatok a saját kompetenciájukban vizsgálják meg szerepüket az észlelő- és jelzőrendszer működésében.

Javasoljuk, hogy induljon országos vizsgálat – ombudsman által² - az észlelő- és jelzőrendszer működéséért felelős ágazatok együttműködését középpontba helyezve. Például a rendőrség a családgondozókat egy-egy konkrét esetben, a gyermek veszélyeztetettségének a vizsgálata során kihallgatja, amiről a jegyzőkönyvet nem adja oda a családgondozónak, csak akkor, ha az kifizeti az illetéket. A kihallgatás során nem tudják figyelembe venni, hogy a családgondozó szakember, nem pedig magánember a konkrét ügyben. Ezen kívül a családgondozó köteles minden nála lévő iratot a rendőrségnek átadni, azonban a rendőrség a nála lévő pl. pszichológiai szakértő által készített véleményt nem mutatja meg a családgondozónak.

² Tudjuk, hogy az ombudsman már több vizsgálatot is végzett, de ez most nem egy-egy esethez kapcsolódna, hanem az észlelő- és jelzőrendszer egy-egy tagjához, ágazati együttműködéshez.